

ACORDURILE ABRAHAM: UN PAS SOLID SPRE O INTEGRARE REGIONALĂ?

Ecaterina MAȚOI

Director de Programe la Middle East Political
and Economic Institute (MEPEI), București

Flavius CABA-MARIA

Președintele Middle East Political
and Economic Institute (MEPEI), București, România
DOI: 10.55535/GMR.2025.2.05

During President Trump's 2016-2018 administration, the United States (US) changed its regional policy. The previously-agreed Joint Comprehensive Plan of Action (JCPOA) was repealed, in January 2020 the Iranian general Qassem Soleimani was assassinated, and the Abraham Accords were signed in September 2020. Two important aspects changed in 2020: the cooperation between the US-led West and Iran was downgraded and the Arab countries were supposed to enter a new age of regional integration and peace.

As of September 2024, the Kingdom of Saudi Arabia (KSA) appears unwilling to recognize Israel as a state unless the Palestinian State is recognized by Israel (and potentially by its allies) and the overall American-led plan for the region's future is challenged by the perspectives of a wider regional conflict, highly biased opinions about the future Middle East security architecture, but also by systematically competing visions that might reshape global aspirations and decision-making.

This article analyses various perspectives of Middle East and North Africa (MENA) regional integration, that through the Abraham Accords may be potentially understood as an American-driven regional integration proposal, the solidity of this endeavor in the broader regional landscape, and potential challenges in expanding and implementing such a regional plan.

Keywords: Abraham Accords; reprioritization; MENA; US, Israel;

ACORDURILE ABRAHAM: INTEGRARE REGIONALĂ SAU REPRIORITIZARE?

Un document denumit – *Acordurile Abraham Americane* – nu există, dar Declarația (Bahrain, Israel, EAU, SUA, 15 septembrie 2020) a fost semnată și de SUA și în SUA, la inițiativa administrației americane. Semnatarii au fost toți membri ai Organizației Națiunilor Unite (ONU), însă SUA au fost singurul semnatar care este și membru al Consiliului de Securitate al ONU (UNSC), cu o populație și o economie semnificativ mai mari decât populațiile și economiile combinate ale semnatarilor.

Semnatarii Acordurilor Abraham „... *recunosc importanța menținerii și consolidării păcii în Orientul Mijlociu și în întreaga lume, bazată pe înțelegere reciprocă și coexistență, precum și pe respectarea demnității umane și a libertății, inclusiv a libertății religioase*”. Documentul menționează, de asemenea, că semnatarii urmăresc, printre altele, „... *să pună capăt radicalizării și conflictelor pentru a oferi tuturor copiilor un viitor mai bun*”. Majoritatea celor 8 paragrafe utilizează formulări precum „*încurajează*”, „*cred*”, „*caută*”, „*salută*”, adică formulări mai puțin obligatorii, dacă nu chiar deloc obligatorii.

Termenul „*regiune*” este menționat o singură dată în declarația comună, și anume în contextul progreselor Israelului în ceea ce privește stabilirea de relații diplomatice. Dar, în cel de-al 7-lea se spune: „*Urmărim o viziune de pace, securitate și prosperitate în Orientul Mijlociu și în întreaga lume*”. Deși nu este o garanție că acest efort va fi realizat, termenul „*urmărim*” este semnificativ mai determinist decât cel menționat anterior. Ca o clarificare, semnatarii nu au fost mandatați de întreaga regiune a Orientului Mijlociu să facă o astfel de declarație, prin urmare termenul „*în*” (Orientul Mijlociu) este suficient de reprezentativ pentru scopul acordului. Cu toate acestea, luând în considerare escaladările recente, angajamentul față de urmărirea păcii, securității și prosperității de către toți semnatarii poate fi evaluat diferit de către observatori.

*Semnatarii
Acordurilor
Abraham
„... recunosc
importanța
menținerii și
consolidării
păcii în Orientul
Mijlociu și
în întreaga
lume, bazată
pe înțelegere
reciprocă și
coexistență,
precum și pe
respectarea
demnității
umane și a
libertății, inclusiv
a libertății
religioase”.
Documentul
menționează,
de asemenea,
că semnatarii
urmăresc,
printre altele,
„... să pună capăt
radicalizării
și conflictelor
pentru a oferi
tuturor copiilor
un viitor mai
bun”.*

„Tratatul de pace, relații diplomatice și normalizare deplină” între Emiratele Arabe Unite și Statul Israel utilizează, la al 9-lea paragraf, termenul „popoarele arabe și iudaice”. Paragraful nu precizează, dar, cel puțin, ar putea implica o reprezentativitate relativ ridicată a acordului pentru popoarele arabe și iudaice, deoarece această formulare specială nu limitează teritoriile geografice la Statul Israel și Emiratele Arabe Unite.

Utilizarea termenului „Orientul Mijlociu și în jurul lumii”, și nu Asia de Vest sau Middle East and North Africa/MENA, pune accentul pe o regiune fără Iran. Desigur, sensul Orientului Mijlociu, așa cum este el definit în literatura de specialitate, nu include Iranul, dar, având în vedere interacțiunile dintre Iran și țările din Orientul Mijlociu de-a lungul mileniilor, declarația confirmă, și din această perspectivă, delimitarea relativă.

„Tratatul de pace, relații diplomatice și normalizare deplină”¹ (Israel, EAU, SUA, 2020) între Emiratele Arabe Unite și Statul Israel utilizează, la al 9-lea paragraf, termenul „popoarele arabe și iudaice”. Paragraful nu precizează, dar, cel puțin, ar putea implica o reprezentativitate relativ ridicată a acordului pentru popoarele arabe și iudaice, deoarece această formulare specială nu limitează teritoriile geografice la Statul Israel și Emiratele Arabe Unite (EAU). Gradul de reprezentativitate nu poate fi subestimat, iar caracterul istoric, în cazul în care tratatul ar fi pus în aplicare pe deplin, este extrem de semnificativ, dar, în același timp, trebuie recunoscut faptul că Arabia Saudită, regat cu o populație semnificativ mai mare decât toți semnatarii din Orientul Mijlociu la un loc, nu a fost și nu este în prezent semnatară a Acordurilor Abraham. Nici Irakul, o țară arabă din Orientul Mijlociu cu o populație relativ mare, și nici Republica Arabă Siriană nu sunt semnate. Al 9-lea paragraf menționează, de asemenea, aspirația „... de a promova în Orientul Mijlociu o realitate în care musulmanii, evreii, creștinii și popoarele de toate credințele (...)”, prin urmare, spațiul nu este limitat la descendenții lui Abraham, ci, după cum s-a menționat anterior, doar două țări regionale mici au semnat acest acord, SUA fiind doar martore.

În consecință, Acordurile Abraham, chiar și după ce au fost semnate de Maroc și Sudan, nu reprezintă un acord regional de pace convenit sau semnat de întreaga regiune a Orientului Mijlociu, MENA sau Asia de Vest. Acestea reprezintă un pas important către o pace regională mai amplă, indiferent la ce este asimilată regiunea, fiind o inițiativă relativ semnificativă, dar la fel au fost și Acordurile de la Oslo. În plus, nu este singura inițiativă de pace regională, Arabia Saudită și Iranul anunțând, de asemenea, un acord în martie 2023.

¹ Treaty of Peace, Diplomatic Relations and Full Normalization Between the United Arab Emirates and The State of Israel.

Acordurile Abraham nu constituie, în prezent, un cadru regional pentru toate sau majoritatea țărilor din regiune. De asemenea, acestea nu reprezintă singura tendință politică regională, ci, mai degrabă, o inițiativă condusă de americani menită să normalizeze relațiile dintre Israel și vecinii săi.

Cu toate acestea, tratatul israeliano-emiritez introduce, la punctul 7, noțiunea de „Agendă Strategică (comună) pentru Orientul Mijlociu”. Împreună cu SUA, cele două țări ar trebui să lanseze această agendă și să colaboreze în acest sens, pentru a promova pacea, stabilitatea și prosperitatea, printre altele (Ib.). Intenția unei astfel de agende este foarte clară și constructivă, însă, având în vedere istoria recentă a acestei regiuni și orientarea politică a anumitor segmente de populație din Orientul Mijlociu, punerea în aplicare a acestei agende și definirea indicatorilor care să evalueze progresul în direcțiile prestabilite, precum și îmbunătățirea efectivă a acestor indicatori la nivel regional rămân încă nesoluționate.

Prin urmare, Acordurile Abraham nu constituie, în prezent, un cadru regional pentru toate sau majoritatea țărilor din regiune. De asemenea, acestea nu reprezintă singura tendință politică regională, ci, mai degrabă, o inițiativă condusă de americani menită să normalizeze relațiile dintre Israel și vecinii săi. Ea nu înlocuiește Joint Comprehensive Plan of Action/JCPOA, deoarece pare să se fi reorientat mai ales către țările cu populație majoritar arabă, dar ar putea fi evaluată, cel puțin teoretic, ca o măsură menită să umple o parte din golul JCPOA. Semnatarii, în special Israelul și Emiratele Arabe Unite, au prezentat un cadru de cooperare mai larg, care include finanțe și investiții, energie, turism, educație, printre altele, acordând prioritate păcii, dar și economiei. Aceste domenii au fost importante și în trecut, dar, în anumite condiții, părțile au convenit să se reorienteze către o dezvoltare pe termen mai lung și mai puțin consumatoare de resurse. Având în vedere acordurile de pace anterioare dintre Israel și Egipt și, ulterior, Iordania, progresul pare a fi unul solid. Dar este, într-adevăr, așa?

LA APROAPE 5 ANI DE LA ÎNCHEIEREA ACESTORA: SEMNIFICAȚIA ACORDURILOR ABRAHAM ÎN PEISAJUL GEOPOLITIC REGIONAL

Din perspectiva recunoașterii și normalizării relațiilor Israelului cu vecinii săi arabo-musulmani, Acordurile Abraham reprezintă un progres: primele două țări din Golf Persic au normalizat relațiile cu Israelul. De asemenea, acestea reprezintă o continuare a procesului de normalizare care a început cu Egiptul și Iordania. Două aspecte pozitive

În timp ce economia indiană crește rapid, nivelul de concurență dintre India și China, cele două membre BRICS, este un subiect complex. Măsura în care aceste două țări vor coopera sau vor concura poate fi o variabilă care necesită o analiză suplimentară.

importante apar pentru Israel: extinderea recunoașterii în regiune și o perspectivă în creștere a recunoașterii de către Arabia Saudită. Cu toate acestea, procesul de normalizare nu reprezintă o evoluție regională, deoarece, probabil, cel mai mare actor implicat sunt Statele Unite, iar punerea în aplicare a acestei inițiative poate fi însoțită de condiții economice și politice semnificative.

Revoluția macroeconomică condusă de China a creat valuri în toate părțile planetei. În special în Orientul Mijlociu, Coridorul economic India-Orientul Mijlociu-Europa (IMEEC) a fost prezentat ca un potențial concurent al inițiativei „Centura și Drumul” (Belt and Road Initiative/ BRI). Pe lângă schimburile culturale, Israelul și o parte din vecinii săi arabi ar fi trebuit să ofere o rută alternativă din Asia către Europa. Tranzitul de mărfuri din Golful Persic către un port din estul Mediteranei sau o rută alternativă la Canalul Suez nu sunt idei noi. Ele au reapărut doar după debutul BRI și sunt asociate atât obiectivelor economice, cât și rivalității geopolitice.

❖ **Prima ipoteză din spatele unui presupus succes al unui astfel de proiect ar fi că economia indiană ar crește și ar concura cu cea chineză.** În timp ce economia indiană crește rapid, nivelul de concurență dintre India și China, cele două membre BRICS², este un subiect complex. Măsura în care aceste două țări vor coopera sau vor concura poate fi o variabilă care necesită o analiză suplimentară.

❖ **În al doilea rând, investițiile necesare pentru a concura canalul Suez existent cu o rută alternativă multimodală ar putea fi semnificative.** În același timp, volumul de mărfuri din Asia către Europa poate fi împărțit, în viitor, între mai multe rute, prin urmare, concurența cu investiții relativ ridicate pentru volume comerciale mai mici pe rută poate aduce viabilitatea economică tuturor rutelor la niveluri imprevizibile. Rutele alternative, cum ar fi Drumul de Dezvoltare al Irakului cu Turcia, Coridorul Mijlociu, noile tehnologii, cum ar fi trenurile și avioanele electrice, mai degrabă vor regionaliza India-Middle East-Europe Corridor/IMEEC decât să facă din acesta o cale globală comparabilă cu ceea ce a fost Canalul Suez în secolul trecut.

² Brazilia, Rusia, India, China, Africa de Sud, Egipt, Etiopia, Iran, Emiratele Arabe Unite și Indonezia.

❖ **În al treilea rând, reacția Egiptului la un potențial concurent pentru Canalul Suez nu este abordată în mod cuprinzător în principalele analize geopolitice, dar este dificil de imaginat o implozie a rolului său în comerțul dintre Asia și Europa. Probabil că Europa, China, India și Asia de Sud-Est nu ar înlocui ruta comercială egipteană cu o alta, cu excepția cazului în care aceasta ar prezenta avantaje semnificative.** Deși Egiptul a preluat canalul, cu greu se poate susține că Europa sau partenerii asiatici s-ar îndoi de angajamentul Egiptului de a permite și de a asigura libera navigație a navelor comerciale pe această rută vitală. În cel mai bun caz, cele două rute ar concura în ceea ce privește prețul și calitatea, în mod ideal fără tensiuni politice sau de securitate, dar, întrucât volumul de mărfuri ar fi împărțit și redus de alte rute, regiunea ar putea să nu se bazeze pe același nivel de venituri și de pârghii ca cele ale Canalului Suez.

Alte proiecte majore privind dezvoltarea în regiune pot face referire la desalinizarea apei, producția de energie din surse regenerabile, inclusiv energia atomică, și securitate. În timp ce SUA și-au asumat rolul central de coordonare a păcii regionale prin Acordurile Abraham, se presupune că au privilegiul și datoria de a contribui la dezvoltarea regională mai mult decât alte puteri. Cu toate acestea, Acordurile Abraham nu oferă în mod direct SUA exclusivitate în afacerile regionale. Nici în Orientul Mijlociu, nici în MENA și Asia de Vest. Prin urmare, transformările economice fundamentale la nivel global vor avea, probabil, un impact asupra Acordurilor Abraham.

Întrebarea dacă proiectele regionale reprezintă o oarecare integrare este relativ semnificativă. Natura competitivă a IMEEC față de Canalul Suez și o posibilă schimbare a echilibrului geopolitic datorită unui astfel de proiect sunt factori care trebuie luați în considerare. Iar primul aspect al acestei întrebări este: integrarea în ce? Acordurile Abraham nu reprezintă un cadru regional cuprinzător, este un alt strat adăugat la normalizarea dintre precedentele normalizări între Israel și Egipt, Iordania. Dacă acest strat va fi potrivit pentru a adăuga mai multe țări sau dacă va fi dezvoltat unul nou în acest scop de către SUA, Israel sau alte alianțe, trebuie să fie observat în viitor. În plus, continuarea punerii în aplicare a Acordurilor Abraham pare deja împiedicată de evoluțiile din Fâșia Gaza, Cisiordania și Liban: în februarie 2024, SUA au fost nevoite să transfere active în Qatar, deoarece EAU au restricționat

În timp ce SUA și-au asumat rolul central de coordonare a păcii regionale prin Acordurile Abraham, se presupune că au privilegiul și datoria de a contribui la dezvoltarea regională mai mult decât alte puteri. Cu toate acestea, Acordurile Abraham nu oferă în mod direct SUA exclusivitate în afacerile regionale. Nici în Orientul Mijlociu, nici în MENA și Asia de Vest.

În cazul în care acordurile Abraham vizează cu adevărat întreaga regiune, este nevoie de pace pentru ca rutele comerciale să producă valoare, pentru ca proiecte precum Neom să devină fezabile, pentru ca Irakul, Siria și Yemen să-și revină din conflictele devastatoare și să ia în considerare tranziția către o economie nepoluantă și pentru ca Libanul să se stabilizeze și să înceapă să construiască o nouă economie.

accesul americanilor la baza aeriană Al Dhafra din Abu Dhabi (Youssef et al., 2024), iar ministrul emiratez de Externe, Abdullah bin Zayed, ar fi declarat că EAU nu vor juca niciun rol în acordurile postbelice din Fâșia Gaza decât dacă statul palestinian „este înființat” (AGENCIES, TOI STAFF, 2024).

În cazul în care Acordurile Abraham ar fi considerate o inițiativă condusă de americani pentru regiunea Orientului Mijlociu, atunci integrarea regională ar necesita punerea în aplicare a acestei viziuni. Pe lângă eforturile diplomatice și concesiile politice, acest proiect ar necesita resurse pentru alinierea cadrelor de normalizare egipteană și iordaniană la Acordurile Abraham, extinderea acestui acord la alte țări din regiune, furnizarea de avantaje economice, într-un mod relativ pașnic.

Evoluția către pacea regională este o componentă-cheie a Acordurilor Abraham și o condiție prealabilă pentru menținerea semnatarilor arabi ai Acordurilor Abraham în cadrul înțelegerii. În cazul în care acordurile Abraham vizează cu adevărat întreaga regiune, este nevoie de pace pentru ca rutele comerciale să producă valoare, pentru ca proiecte precum Neom să devină fezabile, pentru ca Irakul, Siria și Yemen să-și revină din conflictele devastatoare și să ia în considerare tranziția către o economie nepoluantă și pentru ca Libanul să se stabilizeze și să înceapă să construiască o nouă economie. Toate aceste constrângeri fundamentale, precum și relații realiste cu Iranul, o soluție la conflictul din teritoriile palestinienilor ocupate pe care se poate construi, o concurență loială în regiune vor trebui adăugate la domeniul de aplicare al Acordurilor Abraham pentru a le transforma într-un cadru regional.

În prezent, datele indică faptul că SUA sunt superputerea care a propus și promovat Acordurile Abraham. Până de curând, conceptul unei potențiale preluări treptate de către Israel a anumitor chestiuni legate de Orientul Mijlociu de la SUA ar fi fost dificil de evaluat. Cu toate acestea, cel puțin în septembrie 2024, Israelul părea să aibă nevoie de sprijinul SUA și al aliaților mai mult ca niciodată. SUA au trimis forțe navale suplimentare pentru a proteja Israelul de eventualele represalii iraniene, au furnizat arme și muniții și au o contribuție majoră la economia Israelului. Pe lângă ajutorul financiar militar, investițiile

și împrumuturile, un sprijin semnificativ în domeniul know-how-ului, în special din partea SUA, pare să îi consolideze economia. Declarațiile americane din 2023 privind climatul investițional: Israel menționează că două treimi din cele aproximativ 300 de centre de cercetare și dezvoltare din Israel sunt reprezentate de companii americane, iar 135 de companii israeliene au fost listate pe NASDAQ (Department of State, U.S., 2024). În consecință, este dificil de imaginat un stat Israel complet independent în următorii ani, care ar avea pârghiile și resursele necesare pentru a depăși în mod realist strategia și influența SUA în regiune.

Reprezintă Acordurile Abraham un pas solid în ceea ce privește problemele regionale? Ca inițiativă a SUA, reprezintă o extindere semnificativă a recunoașterii Israelului, dar rămâne de stabilit dacă aceasta reprezintă o bază pentru o recunoaștere unanimă și pe termen lung în orice scenariu. Oficialii americani mențin, de asemenea, un nivel ridicat de sprijin pentru Israel. Senatorul democrat american Kirsten Gillibrand, de exemplu, ar fi declarat, în ianuarie 2023, că extinderea Acordurilor Abraham nu ar trebui să fie condiționată de „nicio problemă politică locală”, Middle East Eye subliniind că acestea includ „coloniile ilegale” (STAF, MEE, 2023). Acordurile existente se pot confrunta cu obstacole și concurență, iar extinderea pare să fie îndoielnică: nu există nicio actualizare recentă a legii Parlamentului din Oman care incriminează relațiile cu Israelul (Asia News.it., 2023) anunțată la începutul anului 2023, iar polii prezentați de Wilson Center sugerează că, începând cu 2022, acceptarea Israelului în „lumea arabă” este de 20,4 %, în timp ce respingerea se situează la 79,6 % (Benstead, 2022).

Conceptul conform căruia Israelul ar face un pas solid spre integrarea regională pe cont propriu nu pare să fie valabil decât dacă se semnează și se pun în aplicare acorduri în afara cadrelor concepute și sprijinite de SUA. Acesta nu a fost cazul până acum și niciun astfel de scenariu nu pare să fie în perspectivă. Totuși, acest lucru nu înseamnă că Israelul nu va primi sprijinul pe care îl primește sau că nu își va continua planurile, ci reprezintă doar recunoașterea faptului că nu este singur în urmărirea obiectivelor geopolitice regionale.

Conceptul conform căruia Israelul ar face un pas solid spre integrarea regională pe cont propriu nu pare să fie valabil decât dacă se semnează și se pun în aplicare acorduri în afara cadrelor concepute și sprijinite de SUA. Acesta nu a fost cazul până acum și niciun astfel de scenariu nu pare să fie în perspectivă.

În cazul în care Israelul își duce la îndeplinire politica de expansiune teritorială din ce în ce mai vizibilă, Acordurile Abraham pot fi interpretate și ca o victorie în timp împotriva potențialilor opozanți arabi. Marele Israel, „De la Eufurat la Nil”, sau alte proiecții ale aspirațiilor de expansiune teritorială din ce în ce mai populare, iar expansiunea coloniilor din Cisiordania și presiunea enormă asupra populației din Fâșia Gaza reprezintă argumente care susțin teza expansiunii teritoriale a Israelului.

POTENȚIALE PROVOCĂRI PENTRU ACORDURILE ABRAHAM

După cum menționează anumite texte, posibilitatea de a interpreta Acordurile Abraham nu a fost neglijată. Prin urmare, perspectiva calculului geopolitice și rolurile potențiale pe care astfel de acorduri le pot juca pe o tablă de șah mai mare nu pot fi neglijate.

În cazul în care Israelul își duce la îndeplinire politica de expansiune teritorială din ce în ce mai vizibilă, Acordurile Abraham pot fi interpretate și ca o victorie în timp împotriva potențialilor opozanți arabi. **Marele Israel, „De la Eufurat la Nil”** (Stein, 2024), sau **alte proiecții ale aspirațiilor de expansiune teritorială devin din ce în ce mai populare, iar expansiunea coloniilor din Cisiordania și presiunea enormă asupra populației din Fâșia Gaza reprezintă argumente care susțin teza expansiunii teritoriale a Israelului**. Războiul recent din Fâșia Gaza a mutat conversația dintre SUA și Arabia Saudită din sfera Acordurilor Abraham către un așa-numit „pact de apărare”. Noțiunea de „concesie substitutivă acceptabilă pentru Arabia Saudită” este menționată în ceea ce privește oferta de a participa la reconstrucția Fâșiei Gaza (de către SUA), evaluată ca puțin probabilă de către specialiști (Leber, Huggard, 2024).

În competiția cu Iranul și cu alți actori regionali, Arabia Saudită poate acorda prioritate achiziționării de avioane F-35 sau a altor avioane de luptă avansate, achiziționării de instalații de energie atomică pașnică de la SUA, dar Regatul nu pare dispus să accepte expansiunea Israelului pentru astfel de concesii. Pe de o parte, politica anumitor actori bazată pe achiziționarea de active materiale și strategice cu orice preț, inclusiv prin forță, și negocierea ulterioară a acestora poate fi valabilă doar într-o logică pur confrunțională, deci inacceptabilă în cadrul unui potențial viitor regional pașnic. În al doilea rând, epoca în care SUA puteau furniza tehnologii de apărare și energetice superioare este încă în desfășurare, dar apar concurenți. Această discuție nu se mai referă la relațiile dintre Israel și Arabia Saudită, ci la blocurile majore de superputeri sau la pozițiile într-o lume multipolară preconizată. Conceptul de vânzare de active sensibile în afara alianțelor tradiționale este relativ dificil de implementat, iar baza fundamentală a relației americano-saudite ar putea fi slăbită treptat: Asia este, în prezent, cel mai important client petrolier al Arabiei Saudite și, în cele din urmă, cel mai mare contribuabil la finanțele sale. În mod similar, ideea cooperării

NATO – Arabia Saudită (NATO, 2023) poate fi percepută și ca o extensie și o reacție la războiul din Ucraina, cu posibile repercusiuni asupra procesului decizional al OPEC+, dominat de Arabia Saudită și Federația Rusă.

Narațiunea concesiilor pare să se schimbe odată cu expansiunea Israelului, iar poziția Arabiei Saudite pare să rămână constant opusă unei astfel de abordări. În cazul în care jocul final ar fi Marele Israel, iar hărțile vehiculate în mass-media ar fi luate în considerare, atunci Israelul ar putea dori să anexeze în viitor părți din Arabia Saudită. Prin urmare, conceptul de „garanții de securitate” din partea SUA pare să fie central în extinderea Acordurilor Abraham pentru regat.

Odată rezolvată această problemă, ceea ce ar putea implica o posibilă recalibrare a poziției regionale a Israelului, problema extinderii Acordurilor Abraham în întreaga regiune, s-ar putea confrunta cu noi provocări. Cu toate acestea, în cazul în care acest lucru va fi pus în aplicare, cadrul de cooperare și elementele fundamentale trebuie să fie eficiente pe termen lung, întrucât concurența globală se pare că abia acum începe să se intensifice.

Acordurile Abraham: cine urmează?

Interesul exprimat recent de Siria și Azerbaidjan de a adera la Acordurile Abraham reprezintă o evoluție semnificativă în geopolitica Orientului Mijlociu și a Caucazului de Sud.

După căderea regimului Assad din Siria, liderul rebelilor Hay'at Tahrir al-Sham (HTS), cunoscut sub numele de Abu Mohammad al-Jawlani și, din momentul preluării puterii în Siria, sub numele său (real) Ahmad al-Sharaa, și-a exprimat recent dorința condiționată de a normaliza relațiile cu Israelul în cadrul Acordurilor Abraham, în principal pentru a scăpa de sancțiunile SUA (Freiberg, 2025) și pentru a face față devastării economice în urma mai multor ani de război civil. Această mișcare se aliniază teoriilor realiste ale relațiilor internaționale, în care comportamentul statelor este determinat de supraviețuire și de interesul propriu. Condițiile impuse de al-Sharaa – **încetarea atacurilor israeliene, păstrarea integrității teritoriale a Siriei și garanții împotriva interferențelor străine** – reflectă o abordare pragmatică a echilibrării legitimității interne cu presiunile externe (Stein, 2025; Jerusalem Post Staff, 2025).

Condițiile impuse de al-Sharaa – **încetarea atacurilor israeliene, păstrarea integrității teritoriale a Siriei și garanții împotriva interferențelor străine** – reflectă o abordare pragmatică a echilibrării legitimității interne cu presiunile externe.

Identitatea non-arabă a Azerbaidjanului și legăturile diplomatice existente cu Israelul ridică semne de întrebare cu privire la valoarea adăugată a includerii formale, sugerând că mișcarea poate servi unor scopuri strategice simbolice și trilaterale (SUA – Israel – Azerbaidjan).

Cu toate acestea, animozitatea istorică a Siriei față de Israel, în special cu privire la Înălțimile Golan, complică această schimbare. Trecutul lui al-Sharaa ca fost lider al Hayat Tahrir al-Sham, un grup extremist care a luptat împotriva regimului lui Bashar al-Assad, ridică și mai mult scepticismul în rândul oficialilor israelieni, ministrul de externe Gideon Sa'ar catalogând liderii sirieni drept „*jihadiști*”, în ciuda deschiderilor lor diplomatice (Freiberg). Strategia siriană pare determinată de nevoia de a stabili regimul post-Assad și de a se integra într-o ordine regională susținută de SUA, însă opinia publică și disputele teritoriale nerezolvate reprezintă obstacole semnificative.

În ceea ce privește posibila includere a Azerbaidjanului în Acordurile Abraham, acestea se bazează pe parteneriatul său strategic deja solid cu Israelul, caracterizat printr-o relație „*energie contra arme*” încă din anii 1990. Azerbaidjanul furnizează peste 60% din petrolul Israelului, în timp ce Israelul furnizează armament avansat esențial pentru victoriile Azerbaidjanului în conflictele din Nagorno-Karabakh (Mammadli, 2025). Solicitarea includerii oficiale, susținută de prim-ministrul israelian Benjamin Netanyahu și de trimisul american Steve Witkoff, reflectă un interes reciproc în contracararea unor amenințări regionale comune. Integrarea Azerbaidjanului în Acorduri ar oficializa rolul său într-o axă anti-iraniană condusă de SUA și Israel, ceea ce ar putea duce la escaladarea tensiunilor cu Teheranul, în special având în vedere preocupările Iranului cu privire la proiectul Azerbaidjanului privind coridorul Zangazur (Ib.). Cu toate acestea, identitatea non-arabă a Azerbaidjanului și legăturile diplomatice existente cu Israelul ridică semne de întrebare cu privire la valoarea adăugată a includerii formale, sugerând că mișcarea poate servi unor scopuri strategice simbolice și trilaterale (SUA – Israel – Azerbaidjan) (Mamedov, 2025).

CONCLUZII

În prezentul articol au fost analizate diverse aspecte ale Acordurilor Abraham și potențialul de punere în aplicare a acestui acord la o scară semnificativă în viitor. Ideea unei potențiale integrări regionale poate fi luată în considerare doar în conjuncție cu un plan și o contribuție a SUA la o schimbare semnificativă în regiune, prin care Israelul însuși

a fost identificat ca un actor încă relativ mic în geopolitica regională, dar puternic susținut de aliați.

Până în prezent, nu a existat nicio realiniere geostrategică semnificativă ca urmare a Acordurilor Abraham, întrucât Riyadul pare să aștepte anumite măsuri din partea Israelului și a SUA într-o direcție potențial deja convenită. Regiunea a fost întotdeauna complicată și pare să rămână astfel chiar și în cazul unor încercări ferme de coordonare. În ceea ce privește dorințele exprimate de Siria și Azerbaidjan de a adera la Acordurile Abraham, acestea reflectă calcule strategice înrădăcinate în supraviețuirea economică și securitatea regională. În timp ce integrarea Azerbaidjanului pare mai fezabilă datorită legăturilor sale preexistente cu Israelul, aspirațiile Siriei se confruntă cu obstacole semnificative. Succesul acestor inițiative va depinde de soluționarea disputelor teritoriale, de gestionarea sentimentelor interne și de susținerea medierii americane, cu implicații mai ample pentru stabilitatea din Orientul Mijlociu și Caucazul de Sud.

Abordările mai noi ale relațiilor internaționale, în special multipolarismul, contestă conceptul de integrare regională în sensul exercitării de către o singură superputere a unei influențe covârșitoare. Aceasta nu se opune unui astfel de scenariu, dar face mai costisitor pentru o singură superputere să convingă toți actorii regionali să se alinieze pe o anumită axă. De exemplu, desfășurarea forței israeliene în Fâșia Gaza a condus, printre altele, la creșterea sprijinului și reasigurării americane pentru Israel, dar a deschis, de asemenea, ușa pentru noi paradigme semnificative, cum ar fi, de exemplu, reapariția Spaniei ca actor tot mai important în geopolitica regională. În plus, odată ce o construcție de această amploare este realizată, întreținerea sa va necesita resurse semnificative.

Fezabilitatea pe termen lung a integrării regionale nu este asigurată, ci necesită o consolidare constantă și în creștere în fața concurenței globale. Prin urmare, baza sa trebuie să rămână autentică, solidă și onorabilă. În caz contrar, orice nou acord poate reprezenta doar o picătură în ocean. Istoria consemnează din ce în ce mai multe fapte, dar, pentru a inspira generațiile viitoare, realizările contemporane trebuie cel puțin să le egaleze pe cele clasice sau să le depășească.

Desfășurarea forței israeliene în Fâșia Gaza a condus, printre altele, la creșterea sprijinului și reasigurării americane pentru Israel, dar a deschis, de asemenea, ușa pentru noi paradigme semnificative, cum ar fi, de exemplu, reapariția Spaniei ca actor tot mai important în geopolitica regională.

BIBLIOGRAFIE:

1. AGENCIES, TOI STAFF (15 septembrie 2024). "UAE Vows It Won't Take Part in Gaza's 'Dayafter' without Palestinian State|The Times of Israel". *Times of Israel*, www.timesofisrael.com/uae-vows-it-wont-take-part-in-gazas-day-after-without-palestinian-state/, accesat la 28 martie 2025.
2. Asia News.it. (1 februarie 2023). "Muscat: Parliament Passes Law Criminalising Relations with Israel". *OMAN-ISRAEL*, www.asianews.it/news-en/Muscat:-Parliament-passes-law-criminalising-relations-with-Israel-57432.html, accesat la 26 martie 2025.
3. Bahrain, Israel, UAE, US (15 septembrie 2020). *The Abraham Accords Declaration*, state.gov: <https://www.state.gov/wp-content/uploads/2020/10/Abraham-Accords-signed-FINAL-15-Sept-2020-508-1.pdf>, accesat la 22 martie 2025.
4. Benstead, L. (1 august 2022). "Can the Abraham Accords Succeed? Exploring Arab Support for Normalization with Israel". *Wilson Center*, www.wilsoncenter.org/article/can-abraham-accords-succeed-exploring-arab-support-normalization-israel, accesat la 27 aprilie 2025.
5. Department of State, U.S., www.state.gov/reports/2023-investment-climate-statements/israel/, accesat la 3 noiembrie 2024.
6. Freiberg, N. (24 aprilie 2025), "Ahmed al-Shara as aid to seek peace with Israel, eyes Syrian entry to Abraham Accords", *The Times of Israel*, <https://www.timesofisrael.com/ahmed-al-shara-said-to-look-for-peace-with-israel-eyes-syrian-entry-to-abraham-accords/>, accesat la 28 aprilie 2025.
7. Israel, UAE, US. (15 septembrie 2020). *Abraham Accords Peace Agreement: Treaty of Peace, Diplomatic Relations and Full Normalization Between the United Arab Emirates and the State of Israel*, state.gov: https://www.state.gov/wp-content/uploads/2020/09/UAE_Israel-treaty-signed-FINAL-15-Sept-2020-508.pdf, accesat la 22 martie 2025.
8. Jerusalem Post Staff (24 aprilie 2024). "Syria is willing to join the Abraham Accords, Sharaa tells US rep", *Jerusalem Post*, <https://www.jpost.com/breaking-news/article-851366>, accesat la 22 martie 2025.
9. Leber, A., Huggard, K. (10 iulie 2024). "Making Sense of a Proposed US-Saudi Deal". *Brookings*, www.brookings.edu/articles/making-sense-of-a-proposed-us-saudi-deal/, accesat la 28 aprilie 2025.
10. Mamedov, E. (24 martie 2025). "Azerbaijan is already friendly with Israel. Why the push to 'normalize'?", *Responsible Statescraft*, <https://responsibletatescraft.org/azerbaijan-israel/>, accesat la 28 aprilie 2025.
11. Mammadli, R. (22 aprilie 2024). "Azerbaijan in the Abraham Accords: A new phase in Baku's alliance with Israel", *The New Arab*, accesat la 28 aprilie 2025.

12. NATO (11 decembrie 2023). "Secretary General Sets out Vision for Deeper NATO – Saudi Arabia Cooperation in Historic First Visit to Riyadh". www.nato.int/cps/en/natohq/news_220769.htm?selectedLocale=en, accesat la 3 noiembrie 2024.
13. STAF, MEE (24 ianuarie 2023). "Expansion of Abraham Accords Should Not Be Tied to Illegal Settlements, US Senator Says", *Middle East Eye*, www.middleeasteye.net/news/expansion-abraham-accords-should-not-be-tied-illegal-settlement-us-senator, accesat la 25 aprilie 2025.
14. Stein, Adrian (8 ianuarie 2024). "Greater Israel „ from the Euphrates to the Nile | Adrian Stein | the Blogs", *The Times of Israel*, blogs.timesofisrael.com/greater-israel-from-the-euphrates-to-the-nile/, accesat la 28 aprilie 2025.
15. Stein, Amichai (24 aprilie 2025). "Syria wants peace with Israel under one condition, US congressman tells, Post – exclusive", *The Jerusalem Post*, <https://www.jpost.com/middle-east/abraham-accords/article-851393>, accesat la 28 aprilie 2025.
16. Youssef, N.A. et al. (3 mai 2024). "U.S. Shuffles Military Assets in Middle East after Gulf...", *The Wall Street Journal*, www.wsj.com/politics/national-security/u-s-shuffles-military-assets-in-middle-east-after-gulf-pushback-e728e357, accesat la 28 martie 2025.

